EXPUNERE DE MOTIVE

În prezent, domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului este reglementat de Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2005, lege elaborată în concordanţă cu principiile instituite prin Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

Motivul care a stat la baza elaborării prezentului proiect de lege a avut în vedere introducerea unor prevederi legislative noi care să completeze actualul cadru legislativ în vigoare, pentru a asigura o mai bună protecţie a drepturilor copilului şi a delimita mult mai clar atribuţiile şi competenţele care revin autorităţilor în cadrul acestui proces, mai ales că după intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul Civil se impune corelarea prevederilor Legii nr. 272/2004 cu dispoziţiile acestei, având în vedere schimbările în ceea ce priveşte modalitatea de aplicare a mijloacelor de ocrotire a persoanei fizice, respectiv tutela.

Având în vedere că principiul fundamental care stă la baza întregii legislaţii referitoare la copil este cel al interesului superior al acestuia, prin prezentul proiect legislativ sunt introduse o serie de elemente noi care să stea la baza luării celor mai bune decizii de către profesionişti cu privire la domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului.

În vederea asigurării menţinerii relaţiilor personale ale copilului cu părinţii săi sau cu alte persoane alături de care s-a bucurat de viaţa de familie, prezentul proiect de lege introduce o serie de măsuri asiguratorii şi garanţii menite să asigure punerea în executare a hotărârilor judecătoreşti şi respectiv înapoierea copilului la locuinţa sa, precum şi pentru prevenirea deplasării ilicite a acestuia şi înapoierea sa.

Este, de asemenea, prevăzută explicit obligaţia părintelui rezident de a sprijini copilul în ceea ce priveşte menţinerea relaţiilor personale ale acestuia cu părintele nerezident, precum şi cu rudele ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viaţa de familie, precum şi modul de exercitare în comun a drepturilor şi obligaţiilor părinteşti de către părinţii divorţaţi, ori a dreptului părintelui, căruia nu i-a fost încredinţat copilul, de a veghea la modul de creştere şi educare a copilului.

Sunt astfel introduse noi concepte cu privire la deciziile importante cu privire la minor care se iau cu acordul ambilor părinţi şi deciziile zilnice care se iau de către părintele cu care copilul se află în acel moment.

Luând în considerare diversificarea circumstanţelor în care dreptul copilului la identitate nu era respectat, proiectul de lege introduce o serie de prevederi noi, mult mai clare, privitoare la asigurarea acestui drept, prin introducerea reglementărilor menite a clarifica procedura înregistrării naşterii copilului pentru cele trei categorii de copii: părăsiţi în unităţi sanitare care au în structură secţii de nou-născuţi şi/sau de pediatrie, părăsiţi în alte unităţi sanitare şi găsiţi, ţinând cont de faptul că Legea nr. 272/2004 reglementa explicit doar situaţia copilului părăsit în maternităţi şi pe cea a copilului găsit. Se asigură astfel extinderea aplicabilităţii prevederilor legii şi asupra altor categorii de copii, asigurându-se în acelaşi timp corelarea prevederilor cu Legea nr.119/1996 privind actele de stare civilă, cu modificările şi completările ulterioare.

În acelaşi timp, având în vedere dispoziţiile Legii nr.273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, cu modificările şi completările ulterioare, în vederea evitării paralelismelor legislative, prin proiectul legislativ prezent se asigură reglementarea unitară a acestui domeniu, prin corelarea prevederilor referitoare la dreptul părintelui firesc de a consimţi la adopţia copilului.

Prin proiectul de lege se propune modificarea dispoziţiilor referitoare la exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor părinteşti faţă de copil pe durata măsurii plasamentului dispus de către instanţă, în condiţiile legii. Propunerea este ca autoritatea părintească în această situaţie să fie exercitată de directorul general/executiv al DGPASC, şi nu de preşedintele Consiliului Judeţean.

În acelaşi timp, este introdusă de o manieră explicită obligativitatea direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului de a întocmi „planul individualizat de protecţie în termen de 30 de zile după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecţie specială sau imediat după ce directorul direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului a dispus plasamentul în regim de urgenţă".

În instrumentarea cazurilor privind instituirea plasamentului în regim de urgenţă dispus de către directorul direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului, noul proiect de lege prevede obligaţia autorităţii menţionate de a sesiza instanţa judecătorească în termen de 15 zile de la data la care a dispus această măsură.

Introducerea acestui nou termen, care înlocuieşte vechea reglementare potrivit căreia, sesizarea instanţei trebuia făcută în 48 de ore, este coroborată cu alte dispoziţii noi care permit directorului general al direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului, de a dispune, în interiorul termenului de 15 zile, revocarea măsurii de plasament în regim de urgenţă, în situaţia în care nu se mai menţin împrejurările care au stat la baza stabilirii acesteia.

Se doreşte astfel evitarea prelungirii nejustificate a menţinerii în sistemul de protecţie specială a copilului pentru care împrejurările care au stat la baza scoaterii acestuia din familie s-au modificat şi permit reintegrarea acestuia în familie.

Prin efectul vechilor dispoziţii, stabilirea de către instanţă a unei măsuri de protecţie specială atrăgea după sine obligativitatea schimbării sau modificării acesteia tot pe cale judecătorească, respectarea termenelor de judecată atrăgând după sine menţinerea uneori nejustificată a copilului departe de mediul familial.

O altă schimbare pe care o urmăresc prin acest proiect legislativ vizează situaţia copilului care a săvârşit fapte penale şi nu răspunde penal, prin introducerea în cuprinsul legii a dispoziţiilor referitoare la obligativitatea participării părinţilor acestuia la şedinţele de consiliere, precum şi a obligativităţii asistării acestuia în orice etapă a cercetării penale de un reprezentant al DGASPC.

Sunt, de asemenea, introduse prevederi noi referitoare la extinderea perioadei de monitorizare a evoluţiei dezvoltării copilului reintegrat în familie de la 3 luni la 6 luni.

În acelaşi timp, prin proiectul de lege sunt definite de o manieră mai clară serviciile de tip rezidenţial, prin includerea în categoria acestora a tuturor serviciilor „care asigură găzduire pe o perioadă mai mare de 24 de ore", având în vedere că, prin vechea reglementare erau asimilate acestei categorii doar „centrele de plasament şi centrele de primire a copilului în regim de urgenţă".

Având în vedere schimbările aduse prin modificarea unor acte normative referitoare la reglementarea activităţii direcţiilor generale de asistenţă socială şi protecţia copilului, prin noul proiect legislativ se introduc o serie de reglementări mai clare cu privire la atribuţiile de coordonare ale acestei instituţii în activităţile de asistenţă socială şi de protecţie a familiei şi a drepturilor copilului, a activităţii de îndrumare metodologică a activităţilor serviciilor publice de asistenţă socială, aplicare unitară a prevederilor legislaţiei din domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului şi monitorizarea şi analizarea respectării drepturilor copilului la nivel judeţean, respectiv la nivelul sectoarelor municipiului Bucureşti.

Având în vedere experienţa ultimilor ani care a evidenţiat existenţa unor interpretări diferite la nivelul autorităţilor locale competente a prevederilor legale referitoare la modul de asigurare a finanţării sistemului de protecţie a copilului, prezentul proiect de lege îşi propune să aducă o serie de clarificări necesare pe marginea acestui subiect, fără însă ca acestea să aducă atingere sumelor alocate de la bugetul de stat în prezent acestui domeniu.

Sunt prevăzute astfel de o manieră clară sursele de finanţare şi anume:

a) bugetul de stat - în cuantumul standardelor de cost pentru serviciile sociale, aprobate prin hotărâre de guvern;

b) bugetele locale ale judeţelor, respectiv ale sectoarelor municipiului Bucureşti-în completarea cuantumului prevăzut la litera a), pentru acoperirea cheltuielilor de organizare şi funcţionare a serviciilor, din venituri proprii;

c) bugetul local al comunelor, oraşelor şi municipiilor;

d) donaţii, sponsorizări şi alte forme private de contribuţii băneşti, permise de lege.

În ceea ce priveşte exercitarea relaţiilor de muncă ale asistentului maternal, prin prezentul proiect sunt introduse prevederi noi referitoare la caracterul special al contractului individual de muncă al acestuia încheiat cu direcţia, care este specific protecţiei copilului, având o serie de elemente specifice.

În acelaşi timp, în vederea clarificării regimului asigurării protecţiei tinerilor care au dobândit capacitatea deplină de exerciţiu sunt introduse o serie de prevederi mai clare privind condiţiile în care este permisă extinderea perioadei în care aceştia pot beneficia de o măsură de protecţie specială. Astfel, protecţia specială se acordă la cererea tânărului care îşi continuă studiile "o singură dată în fiecare formă de învăţământ de zi".

Sunt, de asemenea, introduse reglementări detaliate referitoare la modalitatea de acordare a drepturilor de care pot beneficia copiii şi tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecţie specială, în condiţiile abrogării prevederilor Legii nr.326/2003 privind drepturile de care beneficiază copiii şi tinerii ocrotiţi în serviciile publice specializate pentru protecţia copilului, mamele protejate în centre maternale, precum şi copiii încredinţaţi sau daţi în plasament la asistenţi maternali, cu excepţia art. (2), alin 1.

Proiectul de lege pentru modificarea şi completarea Legii nr.272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului introduce astfel o serie de prevederi menite să asigure o mai bună responsabilizare a părinţilor în ceea ce priveşte creşterea şi îngrijirea copilului, cu referire directă la interzicerea folosirii acestuia în activităţi de practicare a cerşetoriei în scopul de a obţine foloase materiale.

De asemenea, este prevăzută obligaţia părinţilor de a presta, pe durata aplicării unei măsuri de protecţie specială faţă de copil, a unor acţiuni sau lucrări de interes local, în situaţia în care plata contribuţiei la întreţinea acestuia nu este posibilă. O astfel de măsură este considerată a fi de natură a contribui la o responsabilizare crescută a părinţilor cu privire la rolul primordial ce le revine în creşterea şi îngrijirea copilului.

În acelaşi timp, având în vedere că legislaţie prezentă prevede responsabilităţile ce revin atât părinţilor, cât şi autorităţilor sau instituţiilor cu atribuţii în domeniul protecţiei şi promovării drepturilor copilului, dar nu conţine sancţiuni ce ar putea fi aplicate în situaţia îndeplinirii defectuoase a acestor responsabilităţi, prin prezentul proiect legislativ dorim şi reglementarea acestui aspect.

Este de menţionat în acest sens, sancţionarea părinţilor în cazul folosirii copilului în activităţi de cerşetorie, a cadrelor didactice în situaţia aplicării de

tratamente umilitoare sau degradante, a serviciilor publice de asistenţă socială pentru neîndeplinirea atribuţiilor ce le revin sau a direcţiilor generale de asistenţă socială şi protecţia copilului în cazul neîndeplinirii atribuţiei referitoare la verificarea şi soluţionarea sesizărilor privind cazurile de abuz, neglijare, exploatare şi orice alte forme de violenţă asupra copilului.

Astfel, prin modificările ce le propunem introducem o serie de prevederi privind aplicarea unor sancţiuni pentru părinţi, cadre didactice sau autorităţi ale administraţiei publice locale, în situaţiile în care aceştia nu îşi îndeplinesc sau îşi îndeplinesc în mod necorespunzător atribuţiile sau responsabilităţile ce le revin în ceea ce priveşte asigurarea creşterii sau îngrijirii adecvate a copiilor, sau luarea măsurilor de protecţie specială necesare.

Constatarea contravenţiilor prevăzute de prezenta lege se va realiza de către instituţiile centrale şi locale care au în subordine sau coordonează activitatea instituţiilor sau autorităţilor în cadrul cărora activează persoanele sau specialiştii a căror neîndeplinire corespunzătoare a atribuţiilor de serviciu atrage după sine aplicarea sancţiunilor sau contravenţiilor, cum ar fi: Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale, Ministerul Administraţiei şi Internelor, Ministerul Educaţiei, Cercetării Tineretului şi Sportului, Ministerul Sănătăţii, Consiliile judeţene.

Consider că prin adoptarea acestor modificări se va asigura o mai bună reglementare a domeniului protecţiei şi promovării drepturilor copilului, creându-se cadrul legislativ pentru o mai bună responsabilizare a părinţilor sau/şi a reprezentanţilor legali în îndeplinirea obligaţiilor ce le revin în asigurarea creşterii şi îngrijirii adecvate a copilului, dar şi a autorităţilor sau instituţiilor competente, prin introducerea de sancţiuni în sarcina acestora. De asemenea, se realizează şi o diminuare a costurilor aferente sistemului de protecţie specială a copilului, în această perioadă economică dificilă pentru România, ca urmare a îndeplinirii de către serviciile publice de asistenţă socială a atribuţiilor ce le revin în domeniul prevenirii separării copilului de familie, concomitent cu eficientizarea sistemului de protecţie a copilului prin asigurarea coordonării unitare la nivel judeţean.

INIŢIATORI:

Deputat PDL CLAUDIA BOGHICEVICI